

Михайло Гузела

Національний університет “Львівська політехніка”,

Інститут права, психології та інноваційної освіти,

доцент кафедри кримінального права і процесу,

кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

<http://doi.org/10.23939/law2021.32.131>

© Гузела М., 2021

Питання регламентації кримінального процесуального примусу в контексті забезпечення прав особи є надзвичайно актуальним у кримінальному процесуальному законодавстві з точки зору застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Необхідність правильної регламентації кримінальних процесуальних норм з метою імплементації в національне кримінальне процесуальне законодавство України та окремих європейських держав європейських стандартів кримінального провадження є основою для побудови системи кримінального процесу охоронного типу.

Наріжним каменем для розвитку кримінальної процесуальної науки та вироблення єдиної судової практики є реальне забезпечення в кримінальному процесі правового захисту особи як суб'єкта кримінального провадження через реалізацію процесуальних гарантій прав і свобод цієї особи, котра з тих чи інших підстав потрапила у сферу реалізації процесуальних правовідносин. При цьому вагомого значення в такому контексті набуває законність і обґрунтованість застосування процесуального примусу в кримінальному процесі.

У різних державах Європи реалізація процесуального примусу регламентується по-різному. Зокрема, в Україні, виходячи з положень чинного КПК України, регламентація процесуального примусу переважно виражена через реалізацію заходів забезпечення кримінального провадження та, зокрема, у їх системі – запобіжних заходів в кримінальному провадженні. Тому основним завданням кримінального процесу охоронного типу в будь-якій державі є вироблення надійних правових механізмів запобігання різного виду зловживанням та помилкам суб'єктів, які провадять кримінальний процес і відповідно уповноважені на реалізацію кримінального процесуального примусу.

Ключові слова: заходи забезпечення кримінального провадження; кримінальне провадження; кримінальний процесуальний примус.

Постановка проблеми. Необхідність правильної регламентації кримінальних процесуальних норм з метою імплементації в національне кримінальне процесуальне законодавство України та в процесуальне законодавство окремих європейських держав європейських стандартів кримінального провадження є основою для побудови системи кримінального процесу охоронного типу. Тож

наріжним каменем для розвитку кримінальної процесуальної науки та вироблення єдиної судової практики є реальне забезпечення в кримінальному процесі правового захисту особи як суб'єкта кримінального провадження через реалізацію процесуальних гарантій прав і свобод цієї особи, котра з тих чи інших підстав потрапила у сферу реалізації процесуальних правовідносин. Водночас надзвичайно вагомого значення в цьому контексті набуває законність і обґрунтованість застосування процесуального примусу в кримінальному процесі. У різних державах Європи реалізація процесуального примусу регламентується по-різному. Зокрема, в Україні, виходячи з положень чинного КПК України, регламентація процесуального примусу переважно виражена через реалізацію заходів забезпечення кримінального провадження та в їх системі – запобіжних заходів у кримінальному провадженні [1]. Тому основним завданням кримінального процесу охоронного типу в будь-якій державі є вироблення надійних правових механізмів запобігання різного виду зловживанням та помилкам суб'єктів, які провадять кримінальний процес і відповідно уповноважені на реалізацію кримінального процесуального примусу.

Аналіз дослідження проблеми. Питанням забезпечення реалізації заходів кримінального провадження в контексті законності кримінального процесуального примусу присвячено праці низки як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Зокрема, зазначеною проблематикою займалися Ю. П. Аленін, В. П. Бож'єв, С. І. Вершиніна, І. В. Гловюк, Ю. М. Грошевий, Л. М. Лобойко, І. Л. Петрухін, В. О. Попелюшко, О. Г. Шило, В. П. Шибіко та багато ін. Однак, незважаючи на значну кількість досліджень стосовно окресленої проблематики, не всі її аспекти було ґрунтовно проаналізовано саме в зазначеній площині і тому вимагають додаткового наукового обґрунтування й вироблення шляхів адаптації до умов кримінального процесу охоронного типу та європейських стандартів.

Метою статті є спроба проаналізувати актуальні положення процесуального законодавства деяких іноземних держав, а також дослідити питання регламентації кримінального процесуального законодавства України та деяких держав Європи окремих заходів процесуального примусу в контексті забезпечення кримінального провадження та законності їх застосування.

Виклад основного матеріалу. У різних державах Європи реалізація процесуального примусу регламентується по-різному. Зокрема, як вже нами було зазначено, в Україні, виходячи з положень чинного КПК України, регламентація процесуального примусу переважно виражена через реалізацію заходів забезпечення кримінального провадження та, зокрема, в їх системі – запобіжних заходів у кримінальному провадженні в контексті дотримання гарантій прав учасників кримінального провадження [1]. Водночас заходи процесуального примусу не варто ототожнювати із заходами забезпечення кримінального провадження, адже не всі заходи забезпечення кримінального провадження (у т.ч. запобіжні заходи) є заходами процесуального примусу [5; 6; 7]. Якщо ж згадати про наших найближчих сусідів (Білорусь, Російська Федерація), то відразу зазначимо, що в кримінальному процесуальному законодавстві цих держав регламентація кримінального процесуального примусу здійснена через законодавчі положення, схожі з нормами старого КПК України 1960 року, які аж ніяк не характерні для системи кримінального процесу охоронного типу, оскільки повністю ототожнюють кримінальний процесуальний примус із запобіжними заходами, а сам термін “заходи забезпечення кримінального провадження” в кримінальному процесуальному законодавстві зазначених держав відсутній, що певною мірою свідчить про жорстку імперативність системи кримінального процесу в цих державах [10, с. 19–23; 11, с. 25–29; 12].

Щоб чіткіше зрозуміти концепцію заходів забезпечення кримінального провадження в системі кримінального процесу, вважаємо за необхідне звернутися до аналізу процесуального законодавства та практики деяких європейських держав з метою з'ясування законодавчого бачення завдань, які покликані виконувати заходи забезпечення кримінального провадження. У кримінальному процесуальному законодавстві окремих європейських держав для забезпечення кримінального провадження закріплюються, насамперед, запобіжні заходи, а також окремо виділені процесуальні заходи майнового характеру (наприклад, арешт майна тощо).

Так, у Кримінально-процесуальному кодексі Республіки Молдова розділ 5 регламентує застосування “примусових процесуальних заходів”. Серед примусових процесуальних заходів КПК Республіки Молдова регламентує затримання (утримання під вартою) як примусовий захід, який за своєю правовою природою є обмеженням свободи особи на короткочасний термін (не більше, ніж на 72 год). Потрібно зазначити, що затримання здійснюється:

– за наявності об’єктивної підозри щодо певної особи у вчиненні злочину, за який у відповідній статті особливої частини кримінального закону передбачена можливість призначення покарання на термін більше 1 року позбавлення волі;

- якщо особу застали на місці вчинення злочину;
- якщо свідки або жертва вказують на цю особу;
- якщо сліди злочину знайдені на тілі чи одязі підозрюваного, у його домі чи транспорті.

В інших випадках наявності розумної підозри у вчиненні особою злочину її також може бути затримано:

- якщо особа переховується,
- якщо особа не має постійного місця проживання і неможливо встановити особу.

Окрім цього, особу можна затримати, якщо є достатні підстави вважати, що вона:

- уникне слідства чи суду;
- створить перешкоди для встановлення правди (істини);
- вчинить інший злочин.

Дефініція запобіжних заходів за КПК Республіки Молдова вказує, що це примусові заходи, наслідком яких є попередження підозрюваного (обвинуваченого) не вчиняти незаконні дії, спрямовані на перешкоджання кримінальному провадженню чи виконанню вироку. Метою запобіжних заходів є:

- забезпечити належний хід кримінального провадження;
- перешкодити підозрюваному(обвинуваченому) ухилитися від слідства та суду;
- перешкодити незаконному впливу на процедуру встановлення правди у справі виконання

судового вироку.

До того ж запобіжними заходами є:

- заборона залишати місце проживання;
- заборона залишати країну;
- особисте зобов’язання;
- колективна (громадська) порука;
- тимчасове обмеження у користуванні водійськими правами (транспортним засобом);
- передання під нагляд службової особи;
- передання неповнолітнього під нагляд;
- тимчасове звільнення з-під варти під судовий контроль;
- тимчасове звільнення з-під варти під заставу;
- домашній арешт,
- тимчасовий (попередній) арешт [4, с. 109–124].

Зазначмо, що відповідно до положень КПК Республіки Молдова тимчасове обмеження у користуванні водійськими правами (транспортним засобом) може застосовуватися як основний, так і додатковий запобіжний захід до будь-якого іншого основного запобіжного заходу. Підставами для застосування запобіжного заходу є:

- тяжкість злочину;
- особа злочинця, його вік та стан здоров’я, професійний статус, сімейний статус;
- матеріальне забезпечення;
- наявність постійного місця проживання.

Перелік зазначених підстав не є вичерпним. Ст. 197 КПК Республіки Молдова закріплює й інші примусові процесуальні заходи:

- обов’язок з’явитися;
- примусовий виклик (привід);

- тимчасове відсторонення від посади;
- заходи забезпечення відшкодування шкоди, завданої злочинцем;
- заходи забезпечення виконання вироку сплатою штрафу (арешт майна) [4, с. 109–124; 8].

Отже, КПК республіки Молдова в понятті примусових процесуальних заходів закріплює практично всі процесуальні заходи, покликані забезпечити ефективність кримінального провадження, включно із запобіжними заходами. Водночас, деякі з цих процесуальних заходів не є заходами процесуального примусу.

Новий Кримінальний процесуальний кодекс Румунії трактує запобіжні заходи як заходи примусу, що застосовуються органами кримінального судочинства:

- для забезпечення безперешкодності кримінального провадження;
- із метою недопущення вчинення підозрюваним незаконних дій у межах слідства чи суду;
- із метою попередження вчинення нових злочинів.

До числа запобіжних заходів КПК Румунії відносить: затримання (тримання під вартою), домашній арешт, тимчасове затримання, судовий контроль, та судовий контроль за внесенням застави [8]. Таким чином, простежується концептуальна ідея румунського законодавця: регламентувати в нормах кримінального процесуального законодавства застосування заходів забезпечення кримінального провадження через вчинення певних примусових дій процесуального характеру з дотриманням прав учасників кримінального провадження.

Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Польща, котрий має вже більш, ніж двадцятирічну історію, у главі 5, яка носить назву “Примусові заходи”, закріплює розширену норму, яка регламентує процедуру затримання особи. Зокрема, затриманням вважається арешт особи та її супровід до уповноваженого органу чи уповноваженої особи, які ведуть кримінальний процес. Про затримання складається відповідний протокол, а сама затримана особа обов’язково повинна бути проінформована про причини та підстави затримання. Ця ж глава регламентує вичерпний перелік осіб, яких уповноважена особа має право затримати. До таких осіб належить: підозрюваний у вчиненні злочину, за який його може бути заарештовано (ув’язнено, поміщено в дисциплінарний батальйон); обвинувачений, який порушив строки застосування до нього заходів забезпечення кримінального провадження, що до нього застосовувалися раніше. Окрім цього, обов’язковому затриманню підлягає: особа під час вчинення злочину або ж відразу після його вчинення; особа, на яку вказали свідки (очевидці) злочину; особа зі слідами злочину (сліди знайдені на тілі, одязі тощо); особа, котра намагалася втекти з місця злочину чи від уповноваженої особи; особа, котра не має постійного місця проживання або ж це місце не встановлено. Відповідно до КПК Польщі строк затримання не повинен перевищувати 96 годин, що суперечить практиці Європейського Суду з прав людини (рекомендація Європейського Суду з прав людини щодо затримання – до 48 годин) [6].

Окремо КПК Польщі у главі 18 закріплює законодавче положення про застосування запобіжних заходів як засобу забезпечення явки особи до органів слідства та суду. У КПК Польщі запобіжні заходи – це заходи примусу щодо підозрюваного чи обвинуваченого з метою: 1) запобігання їх неналежної поведінки під час кримінального провадження; 2) забезпечення виконання вироку. Запобіжними заходами є: 1) арешт; 2) застава; 3) письмове зобов’язання не відлучатися з місця проживання; 4) особисте зобов’язання; 5) колективне зобов’язання (організації чи трудового колективу); 6) взяття під нагляд. До того ж арешт та застава застосовуються виключно до обвинуваченого, а взяття під нагляд – виключно до неповнолітнього [2, с. 112–214].

Чинний Кримінально-процесуальний кодекс ФРН регламентує, насамперед, попереднє (тимчасове) тримання під вартою та арешт. Так, ст. 112 КПК ФРН закріплює підстави тримання під вартою, зокрема, якщо особа обґрунтовано підозрюється у вчиненні злочину; якщо є підстави для арешту особи за висунутим обвинуваченням. Варто наголосити, що тримання під вартою не застосовується, якщо такий захід є явно непропорційним щодо вагомості самої справи або ж щодо санкції за вчинений злочин. Підставами для арешту відповідно до КПК ФРН є: 1) встановлений факт про те, що обвинувачений втік або переховується від слідства чи суду; 2) наявність обставин, які свідчать про те, що існує ризик уникнення обвинуваченим правосуддя; 3) поведінка обвинуваченого свідчить про те, що він знищить, сфальсифікує, змінить, викраде докази; 4) загроза неправо-

мірного впливу на співучасника, свідків, експертів; 5) загроза залучення третіх осіб для здійснення вищезазначених видів діяльності.

Цікаво підійшов законодавець до застосування застави за КПК ФРН. Так, застава може бути звернена на депозитні рахунки обвинуваченого, на цінні папери та частки у бізнесі, корпораціях, на майно або ж через поруку надійної особи.

Окремо КПК ФРН регламентує застосування інших заходів для забезпечення кримінального провадження. Зокрема, слід звернути увагу на специфічний захід для забезпечення кримінального провадження, яким є попередній (тимчасовий) арешт. Зазначений захід для забезпечення кримінального провадження застосовується за наявності реальної загрози втечі або ж встановленого перешкоджання слідству. У цьому випадку видається повідомлення про арешт і особу затримують негайно. Зразу ж після доставлення затриманого до уповноваженого органу чи уповноваженої особи, які ведуть кримінальний процес, виноситься ордер про арешт. Досить цікаво німецький законодавець підійшов до способів реалізації попереднього (тимчасового) арешту у випадку, коли невідомим є місцезнаходження особи. У цьому випадку організовується громадський пошук протягом 24 годин. Водночас за місцем пошуку пересіченим громадянам розповідають про особу злочинця, роздають фотокартки, оприлюднюють знімки особи злочинця по телебаченню, у мережі Інтернет, у пресі [3, с. 1074, 1319]. Таким чином, КПК ФРН заходи процесуального примусу, які, зокрема, застосовуються під час досудового розслідування, регламентує як заходи для забезпечення кримінального провадження.

Не зайвим буде наголосити, що низка як вітчизняних, так і зарубіжних науковців у сфері кримінального процесу сьогодні висловлюють цікаві міркування стосовно сучасного розуміння співвідношення у процесуальному законодавстві заходів забезпечення кримінального провадження як загального поняття і власне запобіжних заходів як частини цього загального поняття [5; 7]. Зокрема, наголошується, що запобіжні заходи потрібно називати не просто запобіжними заходами, а запобіжними заходами забезпечення кримінального провадження. Саме тоді можна чітко визначити, які із заходів забезпечення кримінального провадження мають прямий вплив на кримінальне провадження з метою його забезпечення, а які мають непрямий (опосередкований) вплив. Так, вважаємо, що слушною є висловлена позиція про те, що заходами забезпечення кримінального провадження, які мають прямий вплив на кримінальне провадження з метою його забезпечення, є всі закріплені у кримінальному процесуальному законі заходи, окрім запобіжних, оскільки, останні впливають на забезпечення кримінального провадження опосередковано, тобто, через створення певних процесуальних умов, за наявності яких і є можливим забезпечення кримінального провадження. Таким чином, слушним є твердження, що закріплені в кримінальному процесуальному законі заходи забезпечення кримінального провадження умовно можна поділити на дві групи: 1) безпосередні заходи забезпечення кримінального провадження та 2) опосередковані заходи забезпечення кримінального провадження, які варто назвати запобіжними заходами забезпечення кримінального провадження [8; 9, с. 67–69].

Висновки. Отже, можна констатувати, що у проаналізованих законодавчих актах окремих європейських держав дефініція “забезпечення кримінального провадження” здебільшого охоплює пояснення сутності та змісту процесуальних заходів, які покликані забезпечувати процедуру, права чи певні обставини в процесі здійснення кримінального провадження. Водночас, кримінальний процесуальний примус розширено визначає юридичну природу правообмежувальних дій суб’єктів, які ведуть кримінальний процес (слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд). Здебільшого в європейських державах законодавець у сфері кримінальної процедури використовує термін “заходи забезпечення кримінального провадження”, включаючи до цієї системи запобіжні заходи. При цьому, не всі заходи забезпечення кримінального провадження реалізують процесуальний примус [5; 8; 9, с. 67–69].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Criminality and Criminal Justice in Contemporary Poland: Sociopolitical Perspectives Dr Dagmara Woźniakowska-Fajst, Professor Anna Kossowska, Professor Beata Czarnecka-Dzialuk, Professor Dobrochna Wójcik, Professor Irena Rzeplińska, Professor Konrad Buczkowski, Professor Paulina Wiktorska, Professor Witold Klaus Ashgate Publishing, Ltd., 2015. 272 p.

3. Code of Criminal Procedure in the version published on 7 April 1987 (Federal Law Gazette [Bundesgesetzblatt] Part I p. 1074, 1319), as most recently amended by Article 3 of the Act of 23 April 2014 (Federal Law Gazette Part I p. 410).

4. The Criminal Procedure Code of the republic of Moldova – UNICEF and NORLAM Chisinau, November 2009. 268 p.

5. Гузела М. Деякі проблеми застосування окремих запобіжних заходів як заходів процесуального примусу в кримінальних провадженнях. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Юридичні науки"*. 2021. Т. 8. № 1(29). С. 117–122.

6. Гузела М. В. Становлення та сутність запобіжних заходів як виду заходів процесуального примусу в кримінальному процесуальному законодавстві та у теорії кримінального процесу України. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Юридичні науки"*. 2020. Т. 7. № 2(26). С. 223–230.

7. Гузела М. В. Запобіжні заходи як самостійний різновид заходів забезпечення кримінального провадження: підстави та мета застосування. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Юридичні науки"*. 2020. Т. 7. № 3(27). С. 194–198.

8. Римарчук Г., Сорока С. Регламентация заходів забезпечення кримінального провадження в системі процесуального права іноземних держав. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Юридичні науки"*. 2017. № 865. С. 483–488.

9. Никоненко М. Я. Види заходів забезпечення кримінального провадження та їх місце і роль у процесі доказування. *Судова апеляція*. 2014. № 1 (34). С. 67–69.

10. Скрябин А. Н. Особенности проведения следственных действий и мер обеспечения уголовного производства в отношении адвоката по законодательству Украины. *Евразийская адвокатура*. 2015. №1 (14).

11. Прыткова Е. В. К вопросу об основаниях применения процессуальных мер обеспечения безопасности подозреваемого (обвиняемого), заключившего досудебное соглашение о сотрудничестве. *Известия АлтГУ*. 2013. № 2 (78).

12. Грошевой Ю., Шило О. Меры обеспечения уголовного производства по УПК Украины: понятие, система и порядок применения. *Уголовное судопроизводство*. 2013. № 1. С. 19–23.

REFERENCES

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]. Accessed: Rezhym dostupu <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].

2. Criminality and Criminal Justice in Contemporary Poland: Sociopolitical Perspectives Dr Dagmara Woźniakowska-Fajst, Professor Anna Kossowska, Professor Beata Czarnecka-Dzialuk, Professor Dobrochna Wójcik, Professor Irena Rzeplińska, Professor Konrad Buczkowski, Professor Paulina Wiktorska, Professor Witold Klaus Ashgate Publishing, Ltd., 2015. 272 p. [in English].

3. Code of Criminal Procedure in the version published on 7 April 1987 (Federal Law Gazette [Bundesgesetzblatt] Part I p. 1074, 1319), as most recently amended by Article 3 of the Act of 23 April 2014 (Federal Law Gazette Part I p. 410) [in English].

4. The Criminal Procedure Code of the republic of Moldova – UNICEF and NORLAM Chisinau, November 2009. 268 p. [in English].

5. Huzela M. (2021). Deiaki problemy zastosuvannia okremykh zapobizhnykh zakhodiv yak zakhodiv protsesualnoho prymusu v kryminalnykh provadzhenniakh [Some problems of application of certain precautionary measures as measures of procedural coercion in criminal proceedings]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnikha". Seriya "Iurydychni nauky"*. Т. 8. No. 1(29). S. 117–122 [in Ukrainian].

6. Huzela M. V. (2020). Stanovlennia ta sutnist zapobizhnykh zakhodiv yak vydu zakhodiv protsesualnoho prymusu v kryminalnomu protsesualnomu zakonodavstvi ta u teorii kryminalnoho protsesu Ukrainy [Formation and essence of precautionary measures as a type of measures of procedural coercion in the criminal procedural legislation and in the theory of criminal procedure of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnikha". Seriya "Iurydychni nauky"*. Т. 7. No. 2(26). S. 223–230 [in Ukrainian].

7. Huzela M. V. (2020). Zapobizhni zakhody yak camostiinyi riznovyd zakhodiv zabezpechennia kryminalnoho provadzhennia: pidstavy ta meta zastosuvannia [Precautionary measures as an independent type of measures to ensure criminal proceedings: grounds and purpose of application]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnikha". Seriya "Iurydychni nauky"*. Т. 7. No. 3(27). S. 194–198 [in Ukrainian].

8. Rymarchuk H., Soroka S. (2017). Rehlamentatsiia zakhodiv zabezpechennia kryminalnogo provadzhennia v systemi protsesualnogo prava inozemnykh derzhav [Regulation of measures to ensure criminal proceedings in the system of procedural law of foreign states]. *Visnyk Natsionalnogo universytetu "Lvivska politekhnikha". Seriia: "Yurydychni nauky"*. No. 865. S. 483–488 [in Ukrainian].

9. Nykonenko M. Ya. (2014). Vydy zakhodiv zabezpechennia kryminalnogo provadzhennia ta yikh mistse i rol u protsesi dokazuvannia [Types of measures to ensure criminal proceedings and their place and role in the evidentiary process]. *Sudova apeliatsiia*. No. 1 (34). S. 67–69 [in Ukrainian].

10. Skriabyn A. N. (2015). Osobennosti provedeniya sledstvennykh dejstvij i mer obespecheniya ugovnogo proizvodstva v otnoshenii advokata po zakonodatelstvu Ukrainy [Peculiarities of conducting investigative actions and measures to ensure criminal proceedings against a lawyer under the legislation of Ukraine]. *Evrasyiskaia advokatura*. No. 1 (14) [in Russian].

11. Prytkova E. V. (2013). K voprosu ob osnovaniyah primeneniya processualnykh mer obespecheniya bezopasnosti podozrevaemogo (obvinyaemogo), zaklyuchivshego dosudebnoe soglasenie o sotrudnichestve [On the question of the grounds for the application of procedural measures to ensure the security of the suspect (accused) who concluded a pre-trial cooperation agreement]. *Izvestiya AltGU*. No. 2 (78) [in Russian].

12. Groshevoj Yu., Shilo O. (2013). Mery obespecheniya ugovnogo proizvodstva po UPK Ukrainy: ponyatie, sistema i poryadok primeneniya. [Measures to ensure criminal proceedings under the Code of Criminal Procedure of Ukraine: the concept, system and procedure for application]. *Ugolovnoe sudoproizvodstvo*. No. 1. S. 19–23 [in Russian].

Дата надходження: 21.10.2021 р.

Mykhailo Huzela

Lviv Polytechnic National University,
Institute of Jurisprudence, Psychology
and Innovation Science
Department of Criminal Law and Procedure,
Ph. D., Assoc. Prof.

FEATURES OF THE REGULATION OF PROCEDURAL COERCION IN THE CONTEXT OF ENSURING THE RIGHTS OF THE INDIVIDUAL IN THE CRIMINAL PROCEDURAL LEGISLATION OF UKRAINE AND SOME EUROPEAN STATES

The issue of regulation of criminal procedural coercion in the context of ensuring the rights of the individual is extremely relevant in criminal procedural law in terms of the application of measures to ensure criminal proceedings. The need for proper regulation of criminal procedure rules in order to implement in the national criminal procedure legislation of Ukraine and individual European countries European standards of criminal proceedings is the basis for building a system of criminal procedure of the security type.

Therefore, the cornerstone for the development of criminal procedural science and the development of a unified judicial practice is the real provision in the criminal process of legal protection of a person as a subject of criminal proceedings through the implementation of procedural guarantees of rights and freedoms of this person. legal relations. At the same time, the legality and validity of the use of procedural coercion in criminal proceedings becomes important in this context. In different European countries, the implementation of procedural coercion is regulated differently.

In particular, in Ukraine, based on the provisions of the current CPC of Ukraine, the regulation of procedural coercion is mainly expressed through the implementation of measures to ensure criminal proceedings and, in particular, in their system - precautionary measures in criminal proceedings. Therefore, the main task of the criminal process of the security type in any state is to develop reliable legal mechanisms to prevent all kinds of abuse and mistakes of the subjects who conduct the criminal process and, accordingly, authorized to implement criminal procedural coercion.

Keywords: measures to ensure criminal proceedings; criminal proceedings; criminal procedural coercion.